

Musik B - 2018

1. Fagets rolle

Musikfaget forener dele af det humanistiske, det naturvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige område ved at sammenføje en teoretisk-videnskabelig, en æstetisk, en kunstnerisk skabende og en opførelsesrettet tilgang til musik som en universel udtryksform. Musikfaget spiller en væsentlig rolle for uddannelsesmiljøet og det grønlandske kulturliv ved både at have en alment dannende, en studieforberegende, en identitetsudviklende og en kulturskabende dimension.

2. Fagets formål

Viden og færdigheder

Eleverne skal have faglige redskaber i form af viden og færdigheder, så de kan udtrykke sig om musik, og så de har forudsætninger for selv at udvikle og realisere musikalske udtryk.

Lærings- og arbejdskompetencer

Eleverne skal kunne arbejde med analyser af musik og musikrelaterede forhold og arbejde med musikalske parametre, musiklære, hørelære og musikteori.

Personlige og sociale kompetencer

Gennem kunstnerisk skabelse tilegner eleverne sig performative og oplevelsesorienterede kompetencer. Faget udvikler samtidig elevernes kreative og innovative evner. I arbejdet med musikkundskab og musikudøvelse skal eleverne kunne udvise ansvarlighed, disciplin, selvstændighed, fokusering og samarbejde samt kunne disponere længere arbejdsforløb.

Kulturelle og samfundsmæssige kompetencer

Eleverne skal kunne inddrage globale, historiske, samfundsmæssige og kulturelle perspektiver i musikfaglige sammenhænge med henblik på at udvide deres musikforståelse såvel som deres kultur- og omverdensforståelse.

3. Læringsmål og indhold

3.1 Læringsmål

Eleverne skal kunne:

Musikkundskab

- a) anvende musikfagets teori, terminologi og metoder i analyse af såvel klingende musik som mindre grafiske repræsentationer inden for væsensforskellige stilarter og genrer,
- b) sætte analyse af musik, herunder grønlandsk musik, ind i en global, historisk, samfundsmæssig, kulturel, genre- og stilmæssig sammenhæng,
- c) demonstrere kendskab til musikalske notationsformer,
- d) undersøge problemstillinger og udvikle og vurdere løsninger, hvor fagets viden og metoder anvendes og
- e) opsøge, bearbejde og anvende fagrelevante kildemateriale.

Musikudøvelse

- f) arbejde kreativt, innovativt og selvstændigt, individuelt og i samspil med andre, med henblik på at udvikle og realisere musikalske udtryk,
- g) udfylde en plads som vokalist - eller instrumentalist - inden for et grønlandsk og internationalt repertoire af en- og flerstemmige sange, satser og numre,
- h) samarbejde om indstudering af musik med henblik på selvstændig fremførelse for et publikum og
- i) opstille, anvende og nedtage instrumentarium og periferiudstyr nødvendigt for afvikling af en mindre koncert.

3.2. Kernestof

Kernestoffet er:

Musikkundskab

- a) korte satser, mindre værker og numre fra væsensforskellige perioders og genrers musik gennem tiderne og på tværs af kulturer,
- b) musikhistoriske og musikkulturelle forhold gennem tiderne, herunder grønlandske,
- c) to musikemner, hvoraf ét kan være et musikalsk produktionsprojekt,
- d) musikalske parametre, musiklære, hørelære og musikteori med henblik på kvalificering af musikalsk opmærksomhed, oplevelse og analyse,
- e) elementær satsteknik og
- f) tekster med relation til den udvalgte musik.

Musikudøvelse

- g) indstudering, fortolkning og fremførelse af musik, solistisk og/eller i gruppe,
- h) et varieret udvalg af enstemmige sange fra ind- og udland,
- i) et udvalg af flerstemmige vokalsatser og/eller instrumentalsatser fra ind- og udland og
- j) grundlæggende stemmedannelse og instrumentbeherskelse.

3.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde læringsmålene alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal uddybe kernestoffet ved at inddrage musikvidenskabelige problemstillinger der bl.a. omhandler teknologiske, mediemæssige, kulturelle, samfundsmæssige, formidlingsmæssige samt psykologiske og perceptionsmæssige aspekter. Det supplerende stof skal også anvendes til refleksion over musikkens tværkulturelle fremtrædelsesformer og til perspektivering af musikalske udtryk i flerfaglige sammenhænge.

4. Undervisningens tilrettelæggelse

4.1 Didaktiske principper

- a) Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes faglige niveau og viden.
- b) Undervisningen tilrettelægges, så den i videst muligt omfang har karakter af en læringsdialog mellem lærer og elever.
- c) Undervisningen tilrettelægges, så eleverne oplever en sammenhæng og en vekselvirkning mellem det udøvende og det kundskabsmæssige.
- d) Undervisningen tilrettelægges, så elevernes musikoplevelse og beherskelse af fagets teori, terminologi og metoder kvalificeres ved at kombinere praktiske og teoretiske læreprocesser.
- e) Undervisningen tilrettelægges, så der tages hensyn til forskellige elevtyper, deres læringsstile og behov.

Musikundervisningen beskæftiger sig med følgende taksonomiske niveauer i læreprocessen, hvori både induktive og deduktive principper indgår:

- a) perception (lytning, oplevelse),
- b) reproduktion (udførelse af eksisterende kompositioner),
- c) imitation (eftergørelse),
- d) produktion (komposition, improvisation, redigering),
- e) interpretation (fortolkning) og
- f) refleksion (perspektivering).

4.2 Arbejdsformer

Undervisningen introducerer systematisk grundviden i fagets discipliner, herunder musikhistoriske overblik og sammenhænge. Undervisningen tilrettelægges i øvrigt tematisk, organiseret som klasseundervisning, projekter og kreative opgaver, hvori både praktiske og teoretiske elementer indgår.

Uddannelsestiden organiseres herefter i to musikkundskabsemner, hvoraf ét kan være tilrettelagt som et musikalsk produktionsprojekt med et praktisk og teoretisk indhold. Emnerne, eller projekt og emne(r) skal være genremæssigt og historisk afgørende forskellige.

I forbindelse med et musikalsk produktionsprojekt udarbejder projektgruppen en dokumentation for processen, dens kreative idé eller udgangspunkt og de opnåede faglige resultater. Dette udgør lærerens grundlag for udarbejdelse af det endelige prøvemateriale for produktionsprojektet. Dokumentationen er eksamensgrundlag, men ikke bedømmelsesgrundlag.

Både elever med undervisningssproget som førstesprog og som andetsprog skal tilgodeses.

Skriftligt arbejde planlægges, så der er en progression og en metodik, som eleverne genkender fra andre fag med en skriftlig dimension. Gennem lettere skriftlige øvelser introduceres eleverne til elementær satsteknik, og arbejder også med at udtrykke sig skriftligt om musik og musikalske forløb. Dette skal understøtte elevernes begrebsdannelse i musikfaget. I klassen fremføres elevbesvarelser fortløbende med henblik på evaluering og forbedring.

I musikudøvelse veksles der mellem lærerstyret indstudering og elevstyret gruppesammenspil med læreren som konsulent. Den performative dimension er en vigtig del af læringsprocessen, og som led i undervisningen arbejdes der hen imod fremførelse af musik for et publikum. I forbindelse med denne fremførelse, hvad enten der er tale om koncert, forud indspillet musik, en fremførelse på video, i et radioprogram eller på andre relevante måder, undervises der i anvendelsen af det relevante udstyr der er nødvendigt for at eleverne kan gennemføre deres fremførelser på en selvstændig måde. Den efterfølgende refleksion danner grundlag for fortsat musikalsk udvikling. Eleverne har ikke krav på at få adgang til skolens udstyr eller lokaler udenfor undervisningstiden.

Musikundervisningen skal etablere kontakt til det øvrige musikliv. I mødet mellem faget musik og fagets anvendelse i det omgivende samfund styrkes elevernes karrierekompetencer og forståelse for kvalitet.

4.3 It

IT skal spille en væsentlig rolle i den daglige undervisning, i enkelte forløb, i arbejdet med den skriftlige dimension i musik A, som en del af et musikalsk produktionsprojekt, i digital formidling i og om musik og ved eksempelvis lydoptagelse og redigering, lydbearbejdning, komposition, arrangement, og i træning af færdigheder.

Online adgang til musik, video og radio samt til sociale medier og datalagrings-tjenester indgår som en del af faget.

Eleverne skal kunne anvende digitale kompetencer i egne læreprocesser til at understøtte faglig udvikling med udgangspunkt i at:

- indgå i og bidrage til musikalsk-digital formidling af musik
- forholde sig kreativt, ansvarligt og respektfuldt til brug af egne og andres musik, herunder remediering.

4.4 Fagsprog

Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gradvist opnår en sikkerhed i forståelse og brug af før-faglige, studietekniske begreber. Undervisningen skal tilrettelægges således, at der arbejdes systematisk med videreudvikling af elevernes fagsprog og forståelse og anvendelse af fagets terminologi.

I undervisningen arbejdes der registrerende, analyserende, fortolkende og reflekterende i forhold til den klingende musik og en grafisk gengivelse heraf. Herigennem udvikles elevernes anvendelse af fagterminologi således, at deres sprogbrug om musik kvalificeres yderligere. Dette både i forhold til musikudøvelse og musikkundskab.

4.5 Samspil med andre fag

Undervisningen skal tilrettelægges, så der i perioder arbejdes tværfagligt og drages paralleller til andre fags vidensområder. Musikfaget giver sammenhæng i elevernes selv- og omverdensforståelse og er, hvor det er muligt, med til at skabe forbindelse mellem uddannelsens øvrige fag, idet musikfaget integrerer elementer fra det humanistiske, det naturvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige hovedområde.

5. Evaluering

5.1. Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering er, at eleverne bringes til at reflektere over deres faglige udvikling fremadrettet. Læreren anviser på baggrund af elevernes arbejde med musikkundskab og musikøvelse, hvordan den enkelte elev kan nå en højere grad af opfyldelse af de faglige mål. Musikfagets udøvende side indebærer en løbende vurdering og forbedring af den musikalske præstation, og evaluering er således en naturlig og nødvendig del af processen. Denne evaluering inddrager fagets kunstneriske elementer. I den summative evaluering af eleverne vægtes musikudøvelse og musikkundskab lige.

5.2. Prøveform

Der afholdes en todelt mundtlig prøve i musikkundskab og musikudøvelse:

Den første del af prøven er en prøve i musikkundskab. Eksaminationstiden er ca. 24 minutter pr. eksaminand, og der gives ca. 48 minutters forberedelsestid.

Grundlaget for prøven er en opgave formuleret af eksaminator inden for primært kendt stof fra musikemnerne eller det musikalske produktionsprojekt og sekundært ukendt parallelstof. Prøvematerialet i musikemnet består af en indspilning af ét eller flere stykker musik eller uddrag heraf af sammenlagt højst 8 minutters varighed, en grafisk gengivelse af den klingende musik eller dele heraf og eventuelt øvrigt materiale. Prøvematerialet i det musikalske produktionsprojekt udgøres af dokumentationen for projektet, selve projektet samt ukendt parallelstof. Opgaverne fordeles lige mellem musikemnerne eller mellem musikemne og musikalsk produktionsprojekt. Opgaver og prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

Eksaminationen indledes med et kort oplæg fra eksaminanden og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i opgaven.

Forberedelseslokalet skal være forsynet med relevant afspilningsudstyr og et tangentinstrument. Eksaminanden kan medbringe instrument efter eget valg.

Den anden del af prøven er en prøve i musikudøvelse og har en varighed på ca. 10 minutter pr. eksaminand.

Eksaminanden skal i to selvvalgte musikstykker demonstrere vokale og/eller instrumentale færdigheder i gruppefremførelse, ligesom at eksaminanden skal demonstrere både solistiske og ensemblemæssige færdigheder i gruppen. En gruppe består af mindst to eksaminander. Eksaminanden må gerne anvende hjælpere i sin demonstration, hvis det på forhånd er blevet godkendt af holdets lærer, men hjælpere bedømmes ikke ved prøven. Eksaminandernes og hjælpernes roller skal fremgå tydeligt for eksaminator og censor.

Under særlige omstændigheder kan eksaminander medvirke og blive bedømt i indtil tre grupper, dog aldrig i mere end én solopræstation.

I tiden mellem sidste undervisningstime og den mundtlige prøve mødes læreren med holdet to til tre gange for at vedligeholde de musikalske færdigheder med henblik på gruppefremførelse.

Selvstuderende

Selvstuderende prøves i musikudøvelse i to solosange. Selvstuderende sørger selv for evt. akkompagnement. Den ene solosang udvælges af censor fra et repertoire af enstemmige sange sammensat af eleven som en liste med 10 sange. Eksaminanden skal i de to solosange demonstrere vokale færdigheder.

Selvstuderende prøves i musikkundskab ved lodtrækning i mindst ét af musikemnerne. Muligheden for at kunne prøves i et evt. musikalsk produktionsprojekt bortfalder. Hvis et musikalsk produktionsprojekt udgør ét af de mindst to musikemner, foretages der ikke lodtrækning, hvorved den selvstuderende prøves i det resterende musikemne.

Prøven foregår i øvrigt som beskrevet i læreplanen.

Sygeeksamen

Ved prøve i sygeeksamensterminen eksamineres i musikkundskab samt to solonumre sammensat af eksaminanden selv, idet gruppefremførelsen bortfalder. Ved sygeeksamen bortfalder kravet om, at eksaminanden skal demonstrere både solistiske og ensemblemæssige færdigheder.

Prøven foregår i øvrigt som beskrevet i læreplanen.

5.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de tilsvarende faglige mål, som de er angivet i pkt. 3.1.

Der lægges i den første del af prøven (musikkundskab) vægt på:

- kendskab til musikalske parametre, musiklære og hørelære og evnen til at bruge dette i en analyse af musik
- kendskab til musikkens globale, historiske, samfundsmæssige, kulturelle, genre- og stilmæssige sammenhæng og evnen til at anvende dette kendskab i en relevant perspektivering af den musikalske analyse
- evne til at orientere sig i musikalske notationsformer
- evne til at redegøre for og diskutere relevante problemstillinger i forbindelse med musikemnerne eller det musikalske produktionsprojekt.

Der lægges i den anden del af prøven (musikudøvelse) vægt på:

- lydhørhed og musikalitet, dvs. fornemmelse for egen funktion i gruppen i balance med gruppens øvrige medlemmer
- vokale og/eller instrumentale færdigheder og musikalsk udtryk

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation. Musikudøvelse og musikkundskab vægtes lige.